

Samarbeidende kraftfylker

Fylkeskommunene:

Troms	Sogn og Fjordane
Nordland	Hordaland
Nord-Trøndelag	Rogaland
Sør-Trøndelag	Vest-Agder

Aust-Agder

Telemark
Buskerud
Oppland
Hedmark

Leder:

Magnar Lussand,
Postadr.: Folkedal, 5736 Granvin.
Tlf. 56525828, Mobil: 93431800.
E-post: m-luss@online.no

Sekretariat:

Kraftfylkesekretariatet,
Postadr.: c/o SFE, Bukta, 6823
Sandane.
Tlf. 57884719. Fax 57884701.
E-post: john.stoyva@sfe.no

Sandane 20.02.2009

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

E-post: postmottak@oed.dep.no

HØRINGSUTTALELSE KNYTTET TIL MEDEIERSKAP OG UTTLEIE AV KRAFTPRODUKSJON

Samarbeidende kraftfylker viser til departementets høringsbrev av 7. januar d.å. med høringsnotat om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og energiloven.

1. Utfylling av industrikonsesjonslovens formålsbestemmelse

Gjennom innføringen av konsolideringsmodellen, ble det etablert et eksplisitt regime basert på offentlig eierskap til vannkraftressursene. Dette gir etter Samarbeidende kraftfylkers syn grunnlag for en nærmere vurdering av den langsiktige organiseringen av det offentlige eierskapet til disse svært viktige ressursene.

I Ot.prp. nr. 61 (2007-2008) fremhevet departementet sentrale hensyn som tilsier et spredt offentlig eierskap. De ulike nivåer i det offentlige hierarki angis som utgangspunkt å skulle være likestilte. At dette følges opp er viktig både for å sikre en tilfredsstillende grad av geografisk og eierskapsmessig tilknytning til vannkraftressursene og å legge til rette for mangfoldighet og konkurranse i kraftsektoren. Som departementet peker på, er eierskap til vannkraftressursene sentralt for regional utvikling.

Samarbeidende kraftfylker foreslår at formålsparagrafen i industrikonsesjonsloven § 1 utfylles slik at det spredte offentlige eierskapets forankring i vertsregionene fremgår direkte. Det vises her også til uttalelsen av mindretallet i energi- og miljøkomiteen, jf. Innst. O. nr. 78 (2007-2008).

Forslag til endret formålsbestemmelse i industrikonsesjonsloven § 1 første ledd, nytt tredje punktum;

"Landets vannkraftressurser tilhører og skal forvaltes til beste for allmennheten. Dette skal sikres gjennom offentlig eierskap på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå. Det er en målsetting at eierskapet skal være spredt mellom de ulike offentlige nivå og at det særlig legges til rette for at det offentlige eierskapet forankres i den aktuelle vertsregionen hvor vannkraftressursene ligger. "

2. Innføring av hjemmel for samtykke til medeierskap

Det er svært positivt at det foreslås innført en adgang for departementet til å gi samtykke til nye medeierskapsposisjoner. Etter det Samarbeidende kraftfylker forstår, vil ordningen gi myndighetene et handlingsrom for fremtidige medeierskapsposisjoner til fylkene, som minst tilsvarende den tidligere ordning som ble håndtert gjennom konsesjoner for langsiktige disposisjonsretter.

Sammen med de ordninger departementet tidligere har skissert med direkte eierskap til kraftverk og kraftselskap, gir den foreslåtte samtykkeadgangen etter kraftfylkenes syn et fleksibelt handlingsrom som ivaretar behovet for hensiktsmessig etablering av fremtidig medeierskap.

Samarbeidende kraftfylker har merket seg at den foreslåtte bestemmelsen om samtykke til medeierskapsposisjoner favner en vid krets, jf. henvisningen til "foretak mv." og vilkårene i § 2 første ledd. Uten å gå nærmere inn på kretsen av rettssubjekter som kan oppnå samtykke til rene medeierskapsposisjoner, vil Samarbeidende kraftfylker foreslå at bestemmelsen forenkles ved at "foretak mv." tas ut av ordlyden.

3. Utleie av kraftproduksjon knyttet til medeierskap

Behovet for utleie av kraftproduksjon er tilsvarende for kraft knyttet til medeierskapsposisjoner som all annen kraftproduksjon. Samarbeidende kraftfylker forstår derfor lovforslaget slik at et fylke med en medeierskapsposisjon også vil ha anledning til å leie ut produksjonen i inntil 15 år etter forslaget til ny utleiebestemmelse i § 5 annet ledd. Det er noe uklart om dette forutsetter en presisering av hvem som kan være utleier etter denne bestemmelsen. For klarhetens skyld bør det tilkjennegis i forarbeidene at medeierskapsposisjonen kvalifiserer til "kraftverkseier" etter §5.

4. Finansiering av medeierskapsposisjoner ved utleie

Historisk sett er det fylkene som har vært part i medeierskapsordningen. Etter kraftfylkenes syn er det naturlig at fylkene også i fremtiden skal være det sentrale organ for nye medeierskapsposisjoner. Vertsfylket dekker over et stort geografisk område og har samtidig en nær tilknytning til de aktuelle kraftressursene. Fylkesnivået forankrer også eierskapet i en bred del av befolkningen og er en sentral aktør for regional utvikling. Samtidig sikrer fylkene et spredt offentlig eierskap til vannkraftressursene. Vertsfylkene har for sin del den naturlige tilknytning til disse ressursene.

Etablering av medeierskapsposisjoner er økonomisk svært krevende. Nye medeierskap forutsetter at det legges til rette for at fylkene kan finansiere slikt medeierskap. Medeierskap er en tidsubegrenset eierskapsposisjon, og det sentrale er at medeierskapet tilkommer fylkene i et langsiktig perspektiv. Én sentral måte å finansiere medeierskap på er gjennom langsiktig utleie av kraftproduksjonen i finansieringsøyemed.

Som nevnt forstår kraftfylkene det slik at kraftproduksjon fra medeierskap kan leies ut i inntil 15 år i henhold til forslaget til § 5 annet ledd. En slik utleieperiode er likevel for kort til å gi grunnlag for finansiering av ny medeierskap gjennom utleie.

Kraftfylkene foreslår at det etableres en egen bestemmelse i loven som gir departementet hjemmel til å godkjenne utleie av kraftproduksjon som springer ut av medeierskap for en periode som er nødvendig for å oppnå en leieavtale som dekker vederlaget for medeierskapet. En forutsetning for en slik godkjennelse er at utleieavtalen er inngått for å finansiere etableringen av medeierskapsposisjonen.

Etter kraftfylkenes syn vil en slik avgrenset utleieordning neppe skape utfordringer i forhold til EØS-avtalen. Samtidig vil den legge til rette for etablering av nye medeierskapsposisjoner som sikrer et spredt offentlig eierskap til vannkraftressursene.

5. Krav om sondering om medeierskap ved søknad om konsesjon

Etablering av nye medeierskapsposisjoner forutsetter betydelige investeringer. For fylkene er det derfor avgjørende at fylket involveres så tidlig som mulig i prosessen for å kunne vurdere om fylket ser mulighet for å nyttiggjøre seg en medeierskapsposisjon, det være seg som medeierskap direkte i kraftverk eller kraftselskap eller gjennom medeierskap etter forslaget til § 4 tredje ledd annet punktum.

På denne bakgrunn foreslår Samarbeidende kraftfylker at sonderinger mot fylkeskommunen for å avklare mulig medeierskap tas inn som et vilkår for konsesjonssøknader. Et slikt vilkår kan eksempelvis tas inn i industrikonsesjonsloven § 24.

Ettersom forslaget til ny hjemmel for samtykke til medeierskap i § 4 er så vidt utformet, antar kraftfylkene at det vil være lite hensiktsmessig om konsesjonssøker må sondere mulig medeierskap mot samtlige offentlige aktører som omfattes av lovens § 2 første ledd. Etter kraftfylkenes syn vil vertsfylket være den sentrale aktør for nye medeierskapsposisjoner, og kraftfylkene foreslår derfor at vilkåret om sonderinger avgrenses til sonderinger mot det aktuelle vertsfylket.

En mulig utforming av bestemmelse kan være følgende i industrikonsesjonsloven § 24 første ledd nytt annet punktum:

"Søknad om konsesjon etter denne lov skal videre være ledsaget av dokumentasjon som viser at konsesjonssøker har drøftet med den fylkeskommune hvor vannfallet ligger om fylket ønsker etablert deleierskap til vannfallet og eventuell kraftproduksjon."

6. Adgangen til utleie av kraftproduksjon fra større kraftverk bør begrenses

Når det gjelder utleie av kraftverk generelt, viser Samarbeidende kraftfylker til høringsuttalelse datert 30.04.2008, til departementets høringsnotatet datert 14.03.2008, som var forløperen til Ot.prp. nr 61 (2007-2008). Kraftfylkene sa der at:

"Store kraftverk, som er viktige for nasjonal kraftforsyning, bør være offentlig eide fullt ut. Slike kraftverk bør etter kraftfylkene sitt syn heller ikke kunne leies ut i et framtidig utleiemarked."

Denne vurderingen gjelder fortsatt. En slik ordning vil gi et sterkere offentlig eierskap til kraftressursene enn den foreslåtte utleieordningen, og motvirke at svært store kraftporteføljer kan leies ut på en gang.

Med vennlig hilsen

Magnar Lussand
Styreleder